

Danish University Colleges

Inclusion of children with autism and ADHD in physical education (PE) at primary school in Denmark

Bentholm, Anette Lisbeth

Publication date:
2016

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Bentholm, A. L. (2016). *Inclusion of children with autism and ADHD in physical education (PE) at primary school in Denmark*. 25. Abstract from Kroppsøvingskonferansen 2016, Norway.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Download policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Torsdag 09.juni

Kl.11.00 – 13.00

Aud A: Kroppsøvningsfagets relevans

BODY CURRICULUM - En pilotstudie av hvordan skolen kan bidra til å utvikle elevers kritiske refleksjon og distanse i forhold til kroppsideal og kroppspress
Kristin Walseth, Berit Engebretsen, Lisbeth Elvebakk (HiOA)

Dagens ungdomskultur preges av et stort fokus på kropp. Fokuset på en trent og sunn kropp blir bl.a. drevet frem av populærkulturen (blogger, reality TV, reklame) som på sin side ofte tjener penger på at ungdom ikke bør være fornøyd med kroppen sin, men endre seg i tråd med bildene som fremstilles i populærkulturen.

Parallelt med denne samfunnsutviklingen, har skolen fått et større ansvar for å gi ungdommen et positivt fysisk selvbilde. Læreplanen (LK06) sier bla at et av formålene med kroppsøvnings-faget er at faget skal bidra til «*at barn og unge utviklar sjølvkjensle, positiv oppfatning av kroppen, sjølvforståing og identitetskjensle. Det skal ruste elevane til vurdering av kropps-ideal og rørslekulturar som kan påverke sjølvkjensla, helse, ernæring, trening og livsstil*» (Udir, 2015a, s.2). Forskning på kroppsøvningsfaget konkluderer samtidig med at faget, slik det praktiseres i dag, i liten grad utfordrer de rådende kroppsidealene, og at faget er preget av en snever forståelse av helse (Dowling, 2010). Azzarito (2010) konkluderer at det er behov for å engasjere lærere, forskere og ungdom i kritiske refleksjoner rundt media, kjønn, kropp og identitet.

Oliver & Kirk (2015) argumenterer for at det er et behov for «activist research» i kroppsøvningsfaget. «Activist research» blir lansert som et svar på oppfordringen fra kroppsøvningsforskere og lærere om å utvikle kritisk forskning og kritisk pedagogikk som et middel til å hjelpe unge mennesker i prosessen med å reflektere kritisk i forhold til samfunnets kroppskultur. Det er spesielt fire punkt som fremheves som kjennetegn ved «activist research»: elevmedvirkning, «pedagogies of embodiment», «inquiry-based and centred in action», lytte til og svare på elevenes innspill over tid.

I dette paperet vil vi beskrive et «Activist Research» prosjekt som vi har gjennomført denne våren med en 10.klasse i fagene norsk og kroppsøving. Vi har anvendt et danningsteoretisk perspektiv på undervisningen. Vi vil i denne presentasjonen legge fokus på hvordan vi har jobbet pedagogisk og metodisk med prosjektet i kroppsøvningsfaget.

Effekter av interessebasert kroppsøving. Resultater fra en kontrollert intervensjon.

Tommy Haugen, Steffen Tangen, Birgitte Husebye og Reidar Säfvenbom

The Relevance of Physical Activity Contexts in the every-day life of adolescents (REPAC) er en studie av norske ungdommers utvikling gjennom henholdsvis ungdomsskole og videregående skole (N=3000). Målet med studien er å utvikle mer kunnskap om hvordan involvering og erfaring med kroppsøving, organisert idrett og selvorganisert bevegelsesaktivitet påvirker ungdommers atferd og utvikling over tid. Østfoldmodellen "interessebasert kroppsøving" er bakt inn i det longitudinelle designet som en kontrollert intervensjonsstudie. "Interessebasert kroppsøving" er teoretisk forankret i Self-Determination Theory (SDT) og deltakere i intervensjonen har hatt mulighet til selv å velge mellom et kroppsøvfingsfag basert på tradisjonelle idrettsaktiviteter ("idrettsglede") og et fag basert på utforsking av et større mangfold av bevegelsesaktiviteter ("bevegelsesglede"). For første gang presenteres preliminnære effektstudier av intervensjonen. Vi har studert resultatene av ett år med interessebasert kroppsøving og vil presentere i hvilken grad intervensjonen har hatt effekt på 1) elevenes iver etter å delta, 2) emosjonell reaksjon og 3) opplevelse av tilhørighet i kroppsøvfingsfaget.

Elevers erfaringer med interessebasert kroppsøving. En kvalitativ studie.

Irina Erdvik

Previous research has shown that some adolescents experience physical education in negative terms (Andrews & Johansen, 2005; Carlson, 1995; Christiansen, 2010; Flagestad & Skisland, 2002, 2009; Olafson, 2002; van Daalen, 2005). Further, Säfvenbom, Haugen, and Bulie (2014) found that among 3000 Norwegian students (age 12-19) 12 % did not enjoy PE, while 32 % of adolescents who enjoyed PE stated that they would like the PE subject to be delivered differently. In an attempt to address some of the challenges of PE highlighted in previous research, and in order to understand whether an alternative provision of PE might be better suited with respect to promoting adolescents' enjoyment of physical education, a PE-intervention program based on self-determination theory was developed. The REPAC intervention allowed adolescents to choose between two varieties of physical education, "joy of movement" and "joy of sports". After 16 months 16 adolescents were interviewed regarding their experience of physical education and their perceptions of physical education before and after the implementation of the REPAC-intervention program.

Lifestyle Sports i kroppsøvfingsfaget

Morten Corneliussen Rustad

PhD stipendiat, Seksjon for kroppsøving og pedagogikk

Norges Idrettshøgskole

Presentasjonen tar utgangspunkt i PhD-prosjektet "Human Practising in Lifestyle Sports and Physical Education". Målet for prosjektet er å undersøke hvordan bevegelsesidealene i Lifestyle Sports (iht. Wheaton, 2004) kan tilføre nye pedagogiske og fagdidaktiske perspektiver i kroppsøvfingsfaget, og på denne måten bidra til å innfri formålet med faget.

Læreplanen i kroppsøving inkluderer "alternative bevegelsesaktiviteter" som en del av undervisningsinnholdet, og at dette kan være aktiviteter som rullebrett, cross-syssel, free running eller parkour. Læreplanen legger frem at idealene i disse aktivitetene står i kontrast til idealene i tradisjonelle idretter, men sier imidlertid lite om hva kontrasten mellom det tradisjonelle og alternative er, eller hvilke fagdidaktiske konsekvenser en slik implementering må få dersom den skal bidra til å innfri formålet med kroppsøvfingsfaget.

I presentasjonen vil bakgrunnen og planen for PhD-prosjektet legges frem, samt hvordan litteraturen beskriver idealene i Lifestyle Sports som en alternativ bevegelsesaktivitetssjanger. Dette settes i sammenheng med eksisterende forskning på kroppsøvfingsfaget som legger frem at det trengs en *ny retning eller reform* (Kirk, 2010), *nye pedagogiske metoder* (Säfvenbom, Haugen & Bulie, 2014), samt det *kvalitative innholdet* med "å lære å bevege seg" (Nyberg & Larsson, 2012; Ludvigsenutvalget, 2015).

Prosjektet vil benytte en eksistensiell fenomenologisk tilnærming (Merleau-Ponty, 2012) og undersøke deltagerens levde kroppserfaring i Lifestyle Sports gjennom 2 delprosjekt med en deltagende observasjonsperiode i et LifestyleSportsmiljø og et aksjonsforskningsprosjekt i skolen. Begge med både gruppe- og dybdeintervju. PhD-Prosjektet vil bidra til Human Practising prosjektet (Aggerholm, 2015) og dataene analyseres i lys av øvelsesperspektivet (Aggerholm, 2015; Sloterdijk, 2009). Her er en opptatt av hvordan deltagerne opplever prosessen ved *å øve seg* i aktivitetene.

Aud B: Dans

Dans i grunnskolelærerutdanningen – en kvalitativ studie av kroppsøvingstudenter og lærerutdanneres erfaringer, opplevelser og holdninger til skapende dans i lærerutdanningen og som del av skolens kroppsøvingfag

Birgitte Husebye: birgitte.n.husebye@hiof.no, Høgskolen i Østfold/ Lærerutdanningen/ Kroppsøving

Kristine Høeg Karlsen: kristine.h.karlsen@hiof.no, Høgskolen i Østfold/ Lærerutdanningen/ Pedagogikk

Nina Torhaug: nina.torhaug@hiof.no, Høgskolen i Østfold/ Lærerutdanningen/ Musikk

Estetiske læreprosesser integrerer sanselige, følelsesmessige, kroppslige erfaringer med kognitive erkjennelsesprosesser (Sæbø, 2009). Denne typen prosesser kan ifølge Engelsrud (2006) gi en følelse av å være til stede i vår egen kropp og det er viktig for å forstå oss selv og våre omgivelser (s.123). Grunnskolelærerutdanningen er kritisert for å ha et konservativt syn på kroppsøvingfaget med lite fokus på kroppslig estetiske erfaringer og selvrefleksjon (Moen, 2011). Det er videre ytret bekymring for at lærerstudenter etter endt grunnskolelærerutdanning i liten grad er i stand til å tilrettelegge for estetiske læreprosesser (Bamford, 2010). I denne studien deltar fjerde-års grunnskolelærerstudenter i kroppsøving og deres lærere i en tverrfaglig danseworkshop. Studien tar utgangspunkt i Deweys (1934) forståelse av den estetiske erfaring og Merleau-Pontys (2004) fenomenologiske kroppsforståelse.

Foreløpige analyser viser at informantene strever med å skape et kroppslig estetisk bevegelsesuttrykk, og at de i liten grad berøres av den kroppslige skapelsesprosessen. Informantene er ukjente med å uttrykke seg med kroppen, og de stoler i liten grad på at de har den kunnskapen som skal til for å skape bevegelser og dans. Sammenlikner vi lærernes og studentene holdninger til å bruke kroppslig-estetiske kunnskapsprosesser i undervisning i grunnskolesammenheng identifiseres en relativt stor forskjell mellom de to gruppene. Analysen bekrefter i så måte Moens (2011) funn om at kroppsøvingstudenter har et konservativt syn på kroppsøvingfaget.

Referanser

- Bamford, A. (2012). Kunst-og kulturoppføring i Norge 2010/2011: sammendrag på norsk av kartleggingen "Arts and cultural education in Norway". Bodø: Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen.
- Engelsrud, G. (2006). *Hva er kropp*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Dewey, J. (1934). Art as experience. *The Journal of Philosophy*, 31(10), 275-276.
- Moen, K. M. (2011). *"Shaking or stirring?": a case-study of physical education teacher education in Norway*. (PhD), Norwegian School of Sport Sciences, Oslo.
- Sæbø, A. B. (2009). *Drama og elevaktiv læring: En studie av hvordan drama svarer på undervisnings-og læringsprosessens didaktiske utfordringer*. (PhD), Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU), Trondheim.

«Å skape dans» i kroppsøvingslærerutdanningen

Trine Ørbæk, stipendiat

Norges Idrettshøgskole og Nasjonal forskerskole for lærerutdanning.

Til tross for at dans har vært en del av læreplanen i kroppsøving i Norge siden 1939, finnes det lite forskningsbasert kunnskap om hvordan undervisning foregår og gjøres. Dette gjelder innenfor utdanning av kroppsøvingslærere.

I prosjektet stilles spørsmålet: Hvilken betydning kan det å skape dans ha for studenter i en kroppsøvingslærerutdanning i dag, har vært og er et gjentakende spørsmål i norsk og internasjonal forskning (Gard, 2004; Lindquist, 2010; Mordal Moen, 2014; Nordaker, 2010; Rustad, 2012; Tinning, 2010). Studenter fra en lærerutdanning i kroppsøving og idrettsfag utgjør deltagere i prosjekt. De følges over tre semestre i både i undervisning og skolepraksis. Overordnet design er aksjonsforskning, samt dokumenter, observasjoner og intervju.

Teoretisk er prosjektet plassert i et pragmatisk og fenomenologisk perspektiv med fordypning i John Dewey.

I analysene av studentens erfaringer kommer det fram at det å skape dans i starten av studiet ble opplevd som fremmed og uvant. Studentene trengte tid og rom for å kunne arbeide utforskende med sine egne bevegelser, på en meningsfull måte både personlig og profesjonelt.

I analysen av studentenes erfaring fra det å undervise i å skape dans i sin skolepraksis, identifiseres en utfordring mellom å oppfylle dansetekniske ferdigheter innenfor etablerte dansestiler, og dansen som å være et uttrykk for studentenes følelser. Det å skape dans kan imidlertid være gjennomførbart og meningsfullt dersom kroppsøvingslærerstudentene får skape dans ut fra egne bevegelsesforutsetninger og interesser. Som lærerutdanner i å skape dans i en kroppsøvingslærerutdanning viser dette prosjektet at studenter endres også eget syn på hva det å skape dans kan være som fag i en kroppsøvingskontekst. Prosjektet gir hvilken verdi og mening det å skape dans kan ha i en dannelsesprosess i skolen i dag.

Hvor kommer du fra?

Ungdoms identitetskonstruksjon i en flerkulturell samfunnskontekst.

Tonje Fjogstad

Norges idrettshøgskole

Det er et behov for å diskutere nye innfallsvikler til allsidig kroppsbruk og hvordan kroppsøvfaget skal tilrettelegges i en moderne tid. Breaking eller breakdance handler nettopp om å utforske og leke med kroppens bevegelsesmuligheter, nye bevegelser læres ved å imitere andre dansere samtidig som de gis et personlig preg for å fremheve egen posisjon og uttrykk.

Breaking er en del av hiphop-kulturen. I et samfunn preget av mangfold tilbyr hiphop-kulturen en identifisering og tilhørighet til et globalt fellesskap på tvers av etnisitet og lokalitet. Hiphop-kulturen er et felles møtested uten sterk tilknytning verken til norske kulturelle tradisjoner eller til innvandrerulturenes tradisjoner. Denne presentasjonen er basert på prosjektet: "Breaking – det er meg!", som handler om hvilken mening breaking har for dagens ungdom. Det overordnede målet er å synliggjøre ungdommenes erfaringer og opplevelser med å utøve breaking i en flerkulturell samfunnskontekst. Datamaterialet er et resultat av deltagende feltobservasjoner (fra august 2011- mars 2012) fra "breakemiljøet" i Oslo, samt 17 semi-strukturerte intervju. Det er ungdommenes egne erfaringer og opplevelser knyttet til å utøve breaking som står i fokus.

Resultatene viser at breaking samler ungdom med ulik etnisk bakgrunn, og at ungdommene skaper en alternativ identitet løsrevet fra sosiale kategorier som etnisitet, klasse og kjønn. Videre kroppsliggjør breakerne en stolthet som er overførbar til andre sosiale situasjoner. Det synes dermed å ligge et frigjøringspotensiale fra stigmatiserende kategorier og stereotypiske oppfatninger knyttet til både kjønn og etnisitet i breakdans.

Estetisk kinestetisk erfaring i dans i kroppsøving

Hilde Rustad

Norges idrettshøgskole

hilde.rustad@nih.no

Kroppsøving defineres i "Forskrift om rammeplan for treårige faglærerutdanninger i praktiske og estetiske fag" fra 2013, som et praktisk estetisk fag. Dette kan forstås som å peke spesielt på at dans, som en av de sentrale aktivitetene i kroppsøvingsfaget, kan undervises og erfares som et estetisk fag så vel som et bevegelsesfag, i faglærerutdannelsen og i skolen.

I denne presentasjonen vil jeg redegjøre for begrepet "estetisk", og undersøke hvilke muligheter begrepet åpner opp i kroppsøvingsfagets sammenheng. I tillegg vil jeg se på forskning som tar for seg dans i kroppsøving og undersøke på hvilke måter forskningslitteratur tar for seg dans som estetisk fag og estetisk erfaring i kroppsøvingssammenheng.

AUD C: Friluftsliv

Elevenes erfaringer med friluftsliv i skolen, forskningslitteraturen 1974-2014

Kristian Abelsen^a og Petter Erik Leirhaug^b

^aNorges idrettshøgskole, Oslo; ^bHøgskulen i Sogn og Fjordane

Å ta med elever på tur og ekskursjoner har vært en praksis i norsk skole fra tidlig på 1900-tallet og med Mønsterplanen i 1974 fikk friluftsliv som begrep en eksplisitt plass i læreplanen. I gjeldende læreplan etter Kunnskapsløftet er friluftsliv både et danningsemne i generell del og et hovedemne i faget kroppsøving.

Tross friluftslivets formelle plass i skolens læreplaner, tyder flere studier på sprik mellom intensjoner og realiteter. Vi vet lite om hvilket friluftsliv som undervises i skolen og kanskje spesielt om hvilke erfaringer og læringsutbytte elever tilegner seg via denne undervisningen.

Denne presentasjonen baserer seg på en systematisk gjennomgang av empiriske studier av friluftsliv i skolen i norsk kontekst. Studien er tidsavgrenset til forskningsarbeider publisert i perioden fra 1974 til 2014, og til skole regnes i denne sammenheng grunnskole og videregående skole.

Elevperspektivet er med i 24 av totalt 53 inkluderte arbeider i litteraturgjennomgangen. Første arbeid hvor elevers erfaringer gis stemmer på empirisk grunnlag er i 1993 for grunnskolen og 2008 for videregående skole. De fleste studiene har kvalitativ tilnærming. I denne presentasjonen vil vi gjøre en sammenfattende analyse av de 24 studiene og gi en kunnskapsstatus for elevers erfaringer med friluftsliv i og gjennom skolen.

Tilrettelegging for stisykling i Oslomarka – Erfaringer med Skullerudprosjektet

Vegar Mæland, Masterstudent SKP

Kirsti Pedersen Gurholt, veileder for prosjektet, SKP

Masteroppgaven omhandler et prosjekt om tilrettelegging for stisykling i Oslomarka, Skullerudprosjektet. Dette er et tiltak initiert av Norsk Organisasjon for Terrensykling (NOTS), med bakgrunn og støtte fra ulike organisasjoner som forvalter ulike brukerinteresser for Oslomarka, organisert under ledelse av Oslo og Omland Friluftsråd. Prosjektet er et tiltak for å fremme syklingens interesse i Marka, og å bidra til et mindre konfliktfullt flerbruk. Prosjektet har fått tillatelse fra Oslo Kommune, som er grunneier i Østmarka, til å tilrettelegge en sti som skal tåle sykling over tid. Stien, som kalles Pionéren, ble åpnet 31. oktober 2015.

I min oppgave har jeg fulgt den praktiske prosessen med stibygging som har foregått høsten 2015. Jeg har også deltatt på møter der ulike organisasjoner har diskutert prosjektet, samt sykling i Marka og bakgrunnen for initiativet til Skullerudprosjektet. Debatten preges av ulike syn på bruk og vern av Oslomarka, konflikter som har oppstått mellom forskjellige brukergrupper, og mulige løsninger.

Jeg har tatt utgangspunkt i aktiviteten sykling, som kan sies å ha tilhørighet i Oslomarka, etter Markaloven som trådte i kraft i 2009. Lovens formål (§1) er å fremme idrett, friluftsliv og naturopplevelse som likeverdige deler, og som Marka skal forvaltes etter. For å undersøke ulike syn på sykling i Marka, har jeg intervjuet fem som representerer ulike brukergrupper i Marka og syn på Skullerudprosjektet spesielt, og som har vært sentralt involvert i debatten om sykling i Marka. Sammen med observasjonsdata, og data knyttet til sykkeldiskusjonen på sosiale medier, danner intervjudata det empiriske materialet i oppgaven.

Mors friluftsliv

Inger Marie Vingdal, Høgskolen i Oslo og Akershus

Er friluftslivsundervising og utdanning meir prega av imperial enn av arkaisk haldning til natur?

Læreplan i kroppsøving seier at: «Hovudområdet friluftsliv omfattar kompetanse som trengst for å kunne ferdast i og verdsetje opphald i naturen. Det skal leggjast vekt på lokale friluftstradisjonar, bruk av nærmiljøet og korleis ein kan orientere seg og opphalde seg i naturen til ulike årstider».

Mykje slik kompetansen har eg og mange andre lært som barn og unge på stølen (setra). Vi var med mor og andre budeier ut i naturen om somrane og hadde rikeleg anledning til å leike i, utforske, bli kjent med og glad i nær natur.

Mange har skrive om stølen som inspirasjon til friluftsliv, men svært lite er skrive om naturlivet til dei som faktisk var der; budeier og barn. Så lenge det har vore gardar her i landet har det vore støljar, og på stølen styrte sjølvstendige budeier med ansvar for krøtter, barn, kvarandre og natur, på naturen sine premiss. I det siste har eg hatt mange samtaler med mor om budeielivet, og fleire av desse medan vi gikk («go-along») i kjent stølsterreng.

«Friluftsliv er opphald og fysisk aktivitet i friluft i fritid med sikte på miljøforandring og naturopplevelse». Slik er den offentlege definisjonen av friluftsliv. Den passar ikkje for mors naturliv, ho hadde ikkje mykje fritid i sitt yrkesaktive liv og var heller ikkje ofte i naturen med sikte på miljøforandring og naturoppleving, men ho har eit livslangt liv i natur. Som bonde var det arbeidet som ga livet meining og det å gjera noko nyttig viktig. Eg brukar Bourdieu for å forklare noko av årsaken til at mors naturliv er så usynleg i friluftslivsforvaltning, forskning og utdanning. Budeienes naturliv, det nyttige og naturlege friluftslivet, høyrer med til friluftslivshistoria og er truleg også viktig for framtidens friluftslivsundervising.

Torsdag 9. juni

Kl. 14.00 – 16.30

Aud A: Kunnskapssyn/lærerkompetanse

Metakognitiv regulering av læring og læreres støtte til elevene i læringsarbeidet.

Jorunn Spord Borgen & Finn H Hjordemaal
Norges Idrettshøgskole

Både nasjonalt og internasjonalt har det de seinere årene vært en stadig tiltakende debatt både blant forskere og politikere knyttet til hvordan skole og utdanning kan møte de utfordringer som samfunnet står overfor de nærmeste tiårene. Hva slags kompetanser (skills) trenger dagens elever og framtidens voksne for å kunne bli aktive og dynamiske medlemmer av et stadig mer omskiftelig og endringsorientert samfunn? En av de kompetansene som av mange oppfattes som særlig viktig er den enkeltes evne til å kunne forstå, styre og kontrollere (selvregulere) sin egen forståelse og læring (metakognitiv kompetanse). I prosjektet *Metacognitive regulation of learning and teachers`support. A comparative study in Finland and Norway*, ønsker en gruppe finske og norske forskere å få mer kunnskap om hva slags beredskap (readiness) elever har for metakognitiv læring (dybdelæring) og hva slags beredskap både erfarne lærere og lærerstudenter har for tilrettelegging av en slik type læring. Vi er også interessert i å se på hvilke likheter og forskjeller man kan finne både mellom ulike trinn/nivåer i utdanningsforløpet, mellom ulike typer utdanninger og mellom de to landene. Vårt hovedfokus er praktisk-estetiske fagområder, nærmere bestemt kunst og håndverk og kroppsøving. Det vil bli samlet inn data fra de ulike respondentgruppene ved hjelp av inventories (selvutfyllingsskjema) som har blitt utviklet og kvalitetssikret internasjonalt. Dataene vil bli analysert ved bruk av ulike statistiske analysemetoder. Det planlegges også kvalitative parallell- eller oppfølgingsundersøkelser for å kunne supplere og vurdere resultatene fra de kvantitative tilnærmingene. Vi håper at resultatene fra undersøkelsen skal kunne bidra til en mer forskningsbasert diskusjon rundt de fagdidaktiske utfordringer og muligheter praktisk-estetiske fag har i møtet med kravet om sterkere fokus på utvikling av metakognitiv kompetanse også innenfor disse fagområdene.

Kroppsøvfaget i lys av Ludvigsenutvalgets kompetansebegrep.

Inger-Åshild By

Norges Idrettshøgskole

Fremtidens skole er i støpeskjeen. Ludvigsen-utvalget ble oppnevnt i juni 2013 og presenterte i september 2014 sin første rapport (NOU, 2014) og sin siste rapport i juni 2015 (NOU, 2015). Utvalget jobbet bredt og tok villig imot innspill. Rapporten «Førmågor och kompetenser för framtiden - Översikt över nyare forskning om icke-kognitiva kompetenser och en analys av det norska läroplansverket» ble på bestilling overlevert Ludvigsen-utvalget i oktober 2014. Rapporten er skrevet av Mats Björnson og Berit Hörnqvist fra Sverige. Hensikten med analysen var at den skulle gi utvalget et grunnlag for å vurdere om norske læreplaner i tilstrekkelig grad ivaretar et bredt kompetansebegrep.

Rapporten gir en oversikt over nyere forskning om "ikke-kognitive kompetanser" og en analyse av hvordan norske styringsdokumenter for opplæringen ivaretar/ikke ivaretar et bredt kompetansebegrep. Læreplananalysen omfatter formålsparagrafen for opplæringen, prinsipper for opplæringen, generell del, og alle læreplanene i grunnskolen. I tillegg omfatter læreplananalysen fellesfagene i videregående opplæring.

Da jeg fant resultatet av analysen til de svenske forskerne ganske så overraskende gjorde jeg en reanalyse av læreplan i kroppsøving og kom til et noe annet resultat. Resultater fra denne analysen og noen tanker om konsekvenser for vår begrunnelse for kroppsøving i framtida blir presentert.

Referanser.

Björnson, M. og Hörnqvist, B. (2014) «Førmågor och kompetenser för framtiden - Översikt över nyare forskning om icke-kognitiva kompetenser och en analys av det norska läroplansverket». En rapport på oppdrag av Ludvigsen-utvalget

Kirke-, utdannings og forskningsdepartementet (1993) Læreplan for grunnskole, videregående opplæring og voksenopplæring. Generell del. Hentet 3. mars 2015 fra:

http://www.udir.no/Upload/larerplaner/generell_del/generell_del_lareplanen_bm.pdf?epslanguage=no

Ludvigsen-utvalget (2014) Notat 7-5 – Læreplananalyse. Hentet 24. februar 2015 fra:

<http://blogg.regjeringen.no/fremtidensskole/files/2013/11/Notat-7-5-Læreplananalyse.pdf>

NOU (2014) Elevenes læring i fremtidens skole. Et kunnskapsgrunnlag. Norges offentlige utredninger 2014:7. Hentet 3. mars 2015: <https://www.regjeringen.no/nb/dokumenter/NOU-2014-7/id766593/?docId=NOU201420140007000DDDEPIS&ch=1&q=>

NOU (2015) Fremtidens skole. Fornyelse av fag og kompetanser. Norges offentlige utredninger 2015:8. Hentet 2. februar 2016: <http://nettsteder.regjeringen.no/fremtidensskole/nou-2015-8/>

Utdanningsdirektoratet (2012) *Kunnskapsløftet: Læreplan i kroppsøving: Gjeld frå 01.08.12*. Hentet 14. mai 2014 fra: <http://www.udir.no/kl06/KRO1-03/>

Lærarkompetanse for kroppsøving

Ivar Løvik og Petter Erik Leighaug

Høgskulen i Sogn og Fjordane

Midt på 1980-talet kom eit gjennombrudd for å forstå pedagogisk kunnskap i lærarar si profesjonsutøving. Lee Shulman (1986,1987) og hans kollegaer introduserte *pedagogical content knowledge* som ein spesiell form for kunnskapbase unik for undervisning.

Internasjonalt er kunnskapsbasen for kroppsøving generelt og blant kroppsøvingslærarar spesielt, diskutert og problematisert (Siedentop, 2002; Ward, 2013), men den er i liten grad forsøkt forstått frå kroppsøvingslæraren si side. Det er hevda at me fortsatt ikkje har retta nok merksemd mot spesifikke kunnskapar ein lærar bør inneha for å kunne tilrettelegge for god undervisning og læring i kroppsøving (Dyson, 2014). Denne studien nyttar ein modell (Ball, Thames, & Phelps, 2008) basert på Shulman si oppdeling av omgrepet *content knowledge* i ein kunnskapsteoretisk og ein praktisk-pedagogisk kunnskapbase til å kartlegge fire kroppsøvingslærarar sitt erfarte og uttrykte kompetansebehov.

Studien vert gjennomført som masteroppgåve og har eit kvalitativt design. Observasjon av kroppsøvingstime kombinert med semi-strukturert djubdeintervju for kvar av dei fire kroppsøvingslærarane. Intervjumaterialet er primær empiri for analyse, medan observasjonane er meint som kontekstualisering og påfyll til intervjuet.

I ei tid med mykje interesse og meiningar rundt kroppsøving, og kor Ludvigsen-utvalet nett har kome med utspel om krav til kompetanse i framtida (NOU 2015:8), vil det vere interessant å ta eit dykk ned i kva kunnskapar og kompetansar kroppsøvingslærarar ser som sentrale for undervisning og læring i faget. Vidare verkar det å vere eit svakt kunnskapsgrunnlag om innhaldet i kroppsøvingstimane i Noreg (Jonkås, 2010; Ingebrigtsen, 2015).

Hva skal kroppsøving i skolen være godt for?

Yngvar Ommundsen, Norges idrettshøgskole

Det internasjonale test regimet PISA hvor man har påvist at norske skoleelever langt fra er "best i klassen" synes å ha skapt en bekymringskultur blant politikere og andre sentrale aktører. Faget kroppsøving så vel som andre praktisk-estetiske fag kommer i skuddlinjen når noen spør: Er det ikke viktigere å bruke mer tid på sentrale teoretiske skolefag framfor slike fag? Med basis i kapittelet " Danning i kroppsøving: Motorisk læring som kjerne i faget" (Ommundsen, 2016) løfter jeg fram motorisk læring og kyndighet som grunnpilar for fagets dannelsesverdi i skolen. Tysk og engelsk pedagogisk litteratur (Aschebrock & Erlemayer, 2014; Kirk, 2013; Kruger & Neuber, 2011; Linzenmeyer, 2013; Nida-Rumelin, 2011; Stolz, 2014; Whitehead, 2010; Zimmer, 2011) gir et rikholdig bakteppe for resonnementer om at motorisk læring med kroppslig kyndighet i form av bevegelseskompetanse og kroppsbevissthet som utbytte utgjør en viktig del av skolens totale dannelsesoppdrag. Møtt med en PISA basert bekymringskultur har flere aktører på kroppsøvingsfagets vegne stått fram med et *nytteorientert* pedagogisk alibi for faget. Eksemplene er flere: Kroppsøving er bra for helse; kroppsøving er et kunnskapsfag der elevene får lære om kroppen; kroppsøving gir god rekreasjon i den teoretiske skolehverdagen; kroppsøving stimulerer kognitiv læring. Mitt anliggende er at med en ensidig nyttebetont argumentasjon kan vi risikere å undergrave, snarere enn å befeste fagets legitime posisjon og *egenverdi* i skolen.

Friluftslivslæreres sikkerhetsrefleksjoner på videregående skoles Idrettsfag.

Lena Dahl,

PhD-stipendiat, Høgskolen i Sogn og Fjordane samt Norges Idrettshøgskole

I et internasjonalt perspektiv har systematisk «risk management» innen organiserte friluftslivsaktiviteter vært et prioritert anliggende i mange år (Potter & Dymont, 2016; Boyes & O'Hare, 2011, Harper & Robinson 2005). I tillegg har flere internasjonale studier knyttet til forebygging av ulykker innen organisert friluftsliv bidratt til en økt oppmerksomhet mot friluftslivssikkerhet som selvstendig forskningsfelt (Brookes et al., 2009; Brookes 2011; Salmon et al., 2009; Salmon et al., 2014; Andkjær & Arvidsen 2012; Davidson 2004). Dette står i skarp kontrast til en norsk utdanningskontekst, hvor friluftsliv som fag i dag er grundig implementert i skoleverket. Her synes en fraværende systematisk HMS knyttet til friluftslivsundervisningen å være dominerende (Neegard, 2008), eller kun å være knyttet til skoler med faktiske ulykkeshendelser (Dahl et al., 2016). I tillegg er det gjort veldig lite forskning på sikkerhet og ulykker knyttet til friluftslivsundervisning i norsk og nordisk skolekontekst.

Dette innlegget til SKPs kroppsøvingskonferanse 2016 vil presentere funn fra den andre delen av en todelt «mixed method» doktorgradsstudie om sikkerhet og ulykker knyttet til friluftslivsundervisningen på videregående skole Idrettsfag. Her vil mine kvalitative studier av friluftslivslærere refleksjoner om sikkerhet i tilknytning til undervisning i friluftsliv bli presentert og diskutert. Seks fokusgruppeintervju utgjør datagrunnlaget som er blitt analysert induktivt og abduktivt via en trinnvis tematisk analyse (Braun and Clark, 2006). Presentasjonen vil legge frem funn fra analysearbeidet og funnene vil bli diskutert opp mot sosiokulturelle læringsperspektiv. Her vil særlig fokuseres på Wackerhausens (2008) perspektiv på refleksjonens nødvendighet for oppnåelse og fastholdelse av optimal erfaringsbasert og handlingsbåren kunnskap og profesjonell praksis. I tillegg vil hans forståelse av refleksjonens «anatomiske» struktur, som peker mot at vi alltid reflekterer «med noe», «på noe», og «ut fra noe», bli diskutert opp mot friluftslivslærernes refleksjoner i et sikkerhetsperspektiv.

AUD B: Læringsmiljø

The changing values in vigorous activity, and the paradox of utilizing exercise as punishment in physical education

Erik Aasland HiOA, Kristin Walseth HiOA og Gunn Engelsrud NIH

Previous research on current physical education (PE) teaching practice indicates that an exercise physiology discourse in particular seems to have gained a dominant position in PE teaching practice. In line with previous research and in our study too, the teachers consider vigorous activity as something beneficial and valuable. However, conclusions drawn from incidents while observing teaching practice imply that vigorous activity changes value and is utilized as punishment.

The research questions in this paper are ‘How do changing values in vigorous activity occur during PE teaching practice? Can such changing values in vigorous activity be seen as different discourses, and, if so, how are these discourses enacted in PE teaching practice through the teacher?’ This study was conducted in four upper-secondary schools in Oslo, Norway. In the interviews, we asked the teachers to elaborate about their teaching practice, and to share their thoughts and reflections concerning the idea and purpose of PE.

Our analysis shows that vigorous activity also is utilized as punishment with various purposes – rebuking the disobedient pupil, additional exercise used as a ‘reward’ for the losers, and physical fitness test utilized as means to punish the ‘unfit’ pupil. We argue that such changing values in vigorous activity may be understood as co-existing discourses enacted in teaching practice through the teacher. Seemingly, when teachers utilize exercise to rebuke disobedient pupils, the idea may be traced back to military logics and practices. Furthermore, we argue that the consideration of vigorous activity as beneficial to pupils’ fitness and health, and resorting to physical fitness tests as a punitive tool, originate from scientific knowledge in physiology and exercise science.

Positive følelser fasiliteter indremotivasjon

Helga Synnevåg Løvoll¹, Espen Røysamb² og Joar Vittersø³

- 1) Høgskolen i Volda
- 2) Universitetet i Oslo
- 3) UiT, Norges Arktiske Universitet

Positive følelser og indremotivasjon blir ofte framstilt som to sider av samme sak. Likevel er det grunn til å undersøke om det er en forskjell mellom generelle tanker om en aktivitet og minner vi har knyttet til hvordan vi husker en bestemt aktivitet. Sekstifire idrettsstudenter ble fulgt i sitt ordinære studium over en periode på 10 måneder, der motivasjonsregulering i forhold til friluftsliv ble målt ved studiestart og studieslutt (Breq-2). Underveis i løpet av studiet deltok studentene på to tredagersturer, en på kysten og en i vinterfjellet. Følelser knyttet til begge disse turene ble målt både underveis og i etterkant av turene gjennom experience sampling. Personene som hadde autonom motivasjon for friluftsliv rapporterte høyere intensitet på følelser relatert til turen. Dette gjaldt for begge turene. Personer med kontrollerte former for motivasjon for friluftsliv rapporterte lavere intensitet på positive følelser. Funnene gir generell støtte til selvbestemmelsesteorien. En regresjonsanalyse av indremotivasjon ved studieslutt som avhengig variabel og både opprinnelig indremotivasjon og positive følelser som uavhengige variabler, viste at positive følelser predikerte indremotivasjon, også når effekten fra opprinnelig motivasjon var kontrollert for. Funnet gir støtte til emosjonsteori ved at gode opplevelser fra en spesifikk hendelse (her som tredagerstur) kan føre til endring. Funnene har implikasjoner for didaktisk arbeid.

Hvem har ansvaret for fysisk aktivitet i barnehagen?

Karin Helene Danielsen, Gunnar Mathiesen & Ingrid Frenning
Norges arktiske universitet

Folkehelse har blitt en av vår tids største utfordringer. Forskjellene i helse mellom ulike sosiale grupper har økt betraktelig og levevaner blir omtalt som en avgjørende årsak til ulikhetene i helse. Barnehagens arbeid med helse, måltider, kosthold og hygiene er nedfelt i barnehageloven, rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver og forskrift for miljørettet helsevern i barnehager og skole. I stortingsmelding nr.16, «Resept for et sunnere Norge», vektlegges betydningen av forebyggende arbeid, gjennom å påvirke befolkningens levesett og livsstil. Dette følges opp i stortingsmelding 34, «Folkehelsemeldingen – god helse-felles ansvar» hvor det vektlegges at kvaliteten i barnehagen bør innebære et godt fysisk miljø ute og inne, samt tilrettelegging for fysisk aktivitet og gode matvaner. Ved utgangen av 2014 hadde 93 prosent av barn i aldersgruppen 0-5 år plass i norske barnehager (SSB). Flesteparten av barna i barnehagen har en gjennomsnittlig oppholdstid på 35 timer i uken, mens ett av 5 barn tilbringer mer enn 41 timer i barnehagen. Dette gir barna en barnehagedag på 7-8 timer og stiller krav til barnehagens ansatte om å legge til rette for riktig kosthold og aktivitet innenfor barnehagetiden.

Prosjektet overordnede mål er å skape en arena for mulige fordypninger i studentenes arbeid med bacheloroppgaver. Prosjektet vil kunne styrke den didaktiske kompetanse til studentene og gi de større forståelse for betydningen av tilrettelegging av fysisk aktivitet og kosthold i barnehagen. I tillegg vil studentene få kjennskap til og forståelse for videre praktiskdidaktisk arbeid hvor kompetansen til undervisningskvaliteten vil bli styrket.

Ut mot barnehagene vil prosjektet ha fokus på fysisk aktivitet og kosthold i barnehagen. Prosjektet vil gi studentene og universitetsansatte mulighet til å gjennomførte objektive aktivitetsmålinger på barn i alderen 3 – 5 år, samt delta i kartlegging av personalets kompetanse og kunnskap om helsemyndighetenes anbefalinger. Studentene vil bli invitert inn for å delta i kompetansehevende tiltak for de ansatte.

Prosjektet er et samarbeid mellom universitetslærere på UiT Norges arktiske universitet og barnehager tilknyttet Tromsøysund barnehager.

Kvalitativ bevegelseslæring i friidrett

Marc Esser-Noethlichs, Høgskolen i Oslo og Akershus

Temaet for min presentasjon er knyttet til motorisk læring i friidrett ut fra et pedagogisk perspektiv. Jeg tar utgangspunkt i spesialiseringsproblematikken i friidrett og ulempene en for tidlig spesialisering kan medføre. Denne problematikken er på en måte ikke ukjent, men allikevel fortsatt en aktuell problemstilling i treningspraksis og krever derfor fortsatt oppmerksomhet og tiltak til å forbedre situasjonen i praksisfeltet. Presentasjonen min kan anses som et konstruktivt bidrag til å belyse dette problemområdet fra et helhetlig pedagogisk perspektiv.

Jeg velger en spesiell teoretisk tilnærming som framhever viktigheten med et helhetsperspektiv på motorisk læring. Denne tilnærmingen er i tråd med klassiske motoriske læringsteorier, men innebærer en bestemt vektlegging og noe annerledes begrepsbruk enn vanlig. Et slikt «annerledesblikk» skal hjelpe å få fram noen nye innsikter til å forbedre kvaliteten i treningspraksis av unge friidrettsutøvere. Prinsippene jeg kommer til å utarbeide under presentasjonen min og de praktiske implikasjonene fra et slikt pedagogisk blikk på friidrettstrening, kan ha overføringsverdi på kroppsøvingfaget og anses som støttende argumentasjon for den dannende egenverdien av motorisk kompetanse slik Ommundsen (i trykk) argumentere for i sitt bidrag.

Referanser

Esser-Noethlichs, M. (i trykk). Kvalitativ bevegelseslæring i friidrett, I: Kvikstad, I. (red), Motorikk i et didaktisk perspektiv (arbeidstittel). Oslo: Gyldendal.

Ommundsen, Y. (i trykk). Danning i kroppsøving: Motorisk læring som kjerne i faget. I: Kvikstad, I. (red), Motorikk i et didaktisk perspektiv (arbeidstittel). Oslo: Gyldendal.

«Kroppsøvfingsfaget som sosialt lim»: en kvalitativ studie av læringsmiljø i kroppsøvfingsfaget (Vg1) ved to videregående skoler i Oslo.

Tor-Inge Gloppen, MSc. Norges Idrettshøgskole.

Dette prosjektet utforsker hva et godt læringsmiljø kan være i kroppsøvfingsfaget, ved å gjøre en regelverkanalyse av «læringsmiljø» som rammeverk, teoretisk, empirisk og forskningsbasert begrep. Videre er begrepet operasjonalisert med utgangspunkt i Skaalvik & Skaalvik (2013) sin definisjon av begrepet for å undersøke hvordan lærere og elever erfarer og opplever læringsmiljøet i kroppsøvfingsfaget på to videregående skoler i Oslo.

Vitenskapsteoretisk trekker prosjektet veksler på sosialkonstruktivismen. Det er valgt en kvalitativ tilnærming som kombinerer observasjon og intervju. Datainnsamlingen bestod av tre faser. Fase én bestod av intervju med kroppsøvfingslærerne og innsamling av periodeplaner og klasselister med bilder. Fase to bestod av tre uker med deltagende observasjon. Fase tre bestod av intervju med åtte elever fra et strategisk utvalg.

Funn i prosjektet tyder på at begrepet «læringsmiljø», er sosialt konstruert mellom kroppsøvfingssalens deltakere, og derfor kan det hevdes at opplevelsen av læringsmiljøet er kontekstuell og situasjonell. Et godt læringsmiljø i kroppsøvfingsfaget kan ikke på noen enkel måte oppsummeres i en sjekklister. Likevel tyder funn i dette prosjektet på at lærernes kunnskap om og forståelse av elevgruppen er sentralt. Deltagerne i prosjektet hevdet at læringsmiljøet var mer synlig i kroppsøvfingsfaget, enn i andre skolefag. Valgene lærerne gjør i sin undervisningspraksis, samt nyansene i den daglige dialog og i samhandling mellom lærerne og elever, og elever i mellom, viste seg å være betydningsfullt i etablering og i vedlikehold av et godt læringsmiljø.

AUD C: Inkludering

Inclusion of children with autism and ADHD in physical education (PE) at primary school in Denmark

Anette Bentholt, ph.d. student, anb@ucn.dk

Co-finance between University College Nordjylland (UCN) and Department of Nutrition, Exercise and Sport (NEXS), University of Copenhagen

More children diagnosed with autism and ADHD have been included in primary school by law in Denmark over the last years (L379, 2012). In a new School reform (L406, 2014) the children have to participate in physical activities at least 45 minutes each school day. Autism and ADHD are disabling conditions that affects social communication and interaction, and often also their motor skills and cognition (Harvey & Reid, 2003; Verret, 2010). Therefore these children can be challenge to participate in and be included in PE. The overall research question is: *How the children with autism and ADHD experiences to be included in the figuration of PE at school?*

The research includes 11 children with autism and ADHD in ordinary classes at two different schools in the northern part of Denmark. There will be used a process-oriented methodology (Baur & Ernst, 2011). The methods of the research are primarily based on qualitative methods: Analysis of the curriculum for PE from the Danish ministry of Education and political strategies of inclusion, field observations primarily in PE, interviews with the 11 children and the principals at the schools, focus group interviews with the PE teachers and modified Social Network method on the school classes. The empirical framework will be analyzed through process-sociologist Norbert Elias theory of *Civilizing* (1994) and *The Establish and Outsiders* (Elias & Scotson, 1994) and micro-sociologist Erving Goffmans theory about *Stigma* (2014) and *Dramaturgies* (2014).

The research is at the moment in process and the presentation will only show initial analyses. Some of the children participate and enjoy PE, but the majority of the children often get a feeling of being outsiders. A child's ability to show *shame* as a way of uncivilized behavior and the size of the figuration has influence on how established the children are in PE.

Kroppsøving og fysisk aktivitet for barn og unge innenfor autismspekteret

Hanne H. Mong
Norges idrettshøgskole

Barn med autismspekterdiagnoser (ASD) har ofte vanskeligheter med deltagelse i organisert idrett, blant annet pga. sine vansker med kommunikasjon og instruksjon (Connolly, 2008). I tillegg har mange barn med autisme motoriske vansker. På grunn av disse vanskene kan det være utfordrende for barn og unge med autisme å delta hensiktsmessig i lek (Jordan, 2001). Mange av dem trenger hjelp til å utvide egne muligheter for lek, slik at leken ikke stoppes av repeterende atferd. For å kunne gjøre dette trenger de hjelp av andre.

Utgangspunktet for dette innlegget er erfaringer fra et samarbeidsprosjekt mellom Autismeforeningen i Norge, Oslo fylkeslag og Norges idrettshøgskole. Over flere år har det vært drevet en aktivitetsgruppe for barn og unge innenfor autismspekteret. Tilbudet er tilrettelagt slik at det tar hensyn til barnas utfordringer med kommunikasjon og de sosiale utfordringene de møter. Bevegelsesgruppa bygger i stor grad på TEACCH-metodikkens struktur og forutsigbarhet, samt erfaringer med hva slags motoriske utfordringer barn og ungdom med ASD ofte har. Ønsket har vært å bygge på deltakernes unike styrker, og gi dem et tilbud til fysisk aktivitet som er tilrettelagt for deres utfordringer (Kleinsman, 2010).

En del av prosjektet har vært å samle systematiske erfaringer i forhold til et godt og meningsfullt aktivitetstilbud for barn og ungdom med autisme: hvilke bevegelsesformer og organiseringsprinsipper som er hensiktsmessige, og hvordan aktivitetene bør tilrettelegges for brukergruppen. Både foreldre, deltakere, ledsagere og studenter har vært svært positive til tilbudet, som gir studentene praksiserfaring og deltakerne et godt tilrettelagt fysisk tilbud. Dette innlegget vil ta utgangspunkt i de erfaringer som er gjort gjennom dette samarbeidsprosjektet, samt å formidle hvordan dette kan overføres til kroppsøvingfaget.

Barn og foreldre, perspektiv på inkludering i kroppsøvfingsfaget.

Terese Wilhelmsen & Marit Sørensen
Seksjonen for Coaching og Psykologi
Norges Idrettshøgskole.

Inkludering av barn og unge med nedsatt funksjonsevne i kroppsøvfingsfaget har vært i fokus for mye internasjonal forskning, men vi har lite kunnskap på tema her i Norge. Hovedfokus for tidligere forskning har i stor grad vært rettet mot kroppsøvfingslærere og studenter, mens barn og foreldres erfaringer med faget har mottatt lite oppmerksomhet. I denne presentasjonen ønsker vi å problematisere fagets innhold og organisering med bakgrunn i semi-strukturerte intervjuer med barn med ulik nedsatt funksjonsevne og deres foreldre.

I studiet benyttet vi en strategisk utvelgelsesmetode for å komme i kontakt med barn og foreldre. Alle intervjuene ble gjennomført samtidig som barna og foreldrene deltok på et tre-ukers rehabiliteringsopphold. Sytten familier deltok i intervjuene, hvorav syv av barna var jenter og ti var gutter. Av foreldrene var det ni mødre og åtte fedre som deltok (i et av intervjuene deltok både mor og far). Intervjuene varte fra 30-60 minutter og ble transkribert verbatim. Intervjuene er blitt analysert ved å benytte tematisk analyse inspirert av Braun og Clarke (2006).

Basert på preliminaire analyser vil vi i presentasjonen fremheve fire hovedtemaer: den pedagogiske inkluderingen, den sosiale inkluderingen, elevmedvirkning og ansvarsfordeling i kroppsøvfingsundervisning. Denne presentasjonen vil kort oppsummert gi en liten smakebit av den store variasjonen som finnes av barn og foreldres erfaringer med kroppsøvfingsfaget og skolen i sin helhet. Historiene som blir fortalt varierte fra barn og foreldres fortellinger om godt balanserte medvirkningsstrategier og velorganiserte planlagte tilretteleggingstiltak, til fortellinger om manglende muligheter for medvirkning og stor grad av pedagogisk og sosial ekskludering i faget.

Referanse

Braun, V. & Clarke, V. (2006) Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101. doi: 10.1191/1478088706qp063oa

Vekselvirkning – ulike perspektiver i møtene mellom elever med multifunksjonshemming og deres lærere.

Kristin Vindhol Evensen

Stipendiat ved Seksjon for kroppsøving og pedagogikk

Norges Idrettshøgskole

I denne presentasjonen vil jeg undersøke problemstillingen "hvordan berører de ansattes veksling mellom perspektiver den kroppslige læringen til elever med multifunksjonshemming?"

Ekspertgruppen for spesialpedagogikk etterspør i rapporten "Utdanning og forskning i spesialpedagogikk-veien videre" (2014) flere samfunnskritiske og teoribyggede studier av lavfrekvente, unike fenomener som sjeldne funksjonshemninger og multifunksjonshemming.

Jeg vil presentere analyser av hverdags situasjoner hvor de ansatte i sitt daglige arbeid veksler mellom ulike perspektiv i sin hensyntagen til elevenes komplekse behov. Deltakerne i studien er ansatte og elever i spesialgrupper for elever med multifunksjonshemming, hvor elevene som gruppe er kjennetegnet av omfattende kognitiv svikt, sansetap, motoriske vansker og somatiske utfordringer.

Metodisk er empirisk fenomenologi (van Manen, 2012, 2014) benyttet. Jeg har inngått i nærobservasjoner av elevenes skolehverdager, en metode velegnet for å få innblikk i livsverdenen til små barn og veldig syke mennesker. Fenomenologiske intervjuer av lærere er også foretatt som grunnlag for utforskning og forståelse av elevenes kroppslige læring.

Lærerne er premissgivere i planlegging, gjennomføring og evaluering av undervisning som skal ivareta elevenes komplekse behov. Dette betyr at lærerne må skifte mellom ulike perspektiver i løpet av arbeidsdagen. Gjennom fenomenologiske anekdoter og utdrag fra fenomenologiske intervjuer vil jeg i presentasjonen belyse vekslingen mellom ulike perspektiver på multifunksjonshemmingen slik den viser seg i de ansattes arbeidshverdag, og hvordan vekslingene berører elevenes kroppslige læring. Foreløpige analyser viser at lærerens tilnærming til eleven som en person med interesser, meninger, en egen sosial bakgrunn og egne erfaringer bebor muligheter til å ivareta et stort spekter av elevens behov.

Norsk forskning om inkludering i kroppsøving: ein kunnskapsoversikt

Øyvind Førland Standal & Anja Jøndal Digranes,

Seksjon for kroppsøving og pedagogikk, Norges idrettshøgskole

Inkludering har vore eit sentral tema i skulen, både politisk og praktisk, dei siste tiåra. Både internasjonal og norsk forskning har tyda på at kroppsøvingfaget blir erfart som ekskluderande av enkelte elevar / elevgrupper og at faget reproducerer, heller enn utfordrar, sosial forskjellar nå det gjeld kjønn, etnisitet, sosial klasse og funksjonshemming (sjå t.d. Kirk, 2012; Svendby & Dowling, 2013). Hensikta med dette prosjektet har vore å undersøke kva for tematikkar, metodiske tilnærmingar og teoretiske perspektiv som har vore brukt i norsk forskning om inkludering i kroppsøving. Metodisk sett har vi gjort ein 'scoping review' av empiriske studiar presentert i master-/hovudfagsoppgåver, Ph.D.-avhandlingar og fagfelle vurderte tidsskriftsartiklar. Vi har tatt med studiar om funksjonshemming, kjønn, etnisitet/religion og sosial klasse. Resultata våre viser at funksjonshemming og inkludering er den tematikken som har fått mest merksemd i den norske litteraturen. Vidare ser vi at på tvers av kategoriane er inkludering meir eit politisk enn teoretisert omgrep. Ei særleg tydeleg forskingsinteresse har vore å avsløre og kritisere gapet mellom inkludering som politisk prinsipp og praksisen som blir utøvd i kroppsøvingfaget. Metodiske sett er det ei overvekt av kvalitative studiar, men innanfor funksjonshemmingsfeltet har det vore meir av ei blanding av kvalitative og kvantitative studiar. Ein tydeleg mangel i litteraturen er studiar som prøver å endre på praksis (t.d. aksjonsforskning eller intervensjonsstudiar). Desse resultata vil bli diskutert i lys av spørsmål om korleis inkludering kan operasjoniserast i framtidig undersøkingar.

Litteratur:

Kirk, D. (2010). *Physical education futures*. London, UK:: Routledge.

Svendby, E. B., & Dowling, F. (2013). Negotiating the discursive spaces of inclusive education: narratives of experience from contemporary Physical Education. *Scandinavian Journal of Disability Research*, 15(4), 361-378.

Rom 106: Kroppen

Presset på kroppspresset

Professor i helsefagvitenskap ved Norges Idrettshøgskole Gunn Engelsrud.
Førsteamanuensis i psykologi ved Høgskolen i Lillehammer Birgit Nordtug.

I løpet av kort tid har fenomenet «kroppspres» glidd inn i dagligspråket og fått status som «vår nye store helseutfordring» (Adresseavisen 30. januar, s. 12). Fenomenet har påkalt seg mye oppmerksomhet, bekymring og tiltaksiver fra ulikt hold – også fra politikerne.

Mangelen på refleksjon over hva kroppspresset *er*, preger imidlertid også pressens omtale, som har økt i takt med den påståtte økningen i kroppspresset. Et søk i Atekst på 115 norske papiraviser, viser at den første artikkelen med søkeordet kroppspres ble publisert i Aftenposten 19.juli i 1990. Kroppspresset relateres her til det å være «fanatisk opptatt av egen kropp» (s.11). Søket viser to andre artikler i løpet av 1990-årene. Det neste tiåret er antallet økt til 82 artikler. I årene 2011 – 2013 er det 164 artikler. Så blir det en kraftig økning i 2014 med 217 artikler, og en ytterligere økning i 2015 med 515 artikler. Økningen har fortsatt inn i 2016 med 121 artikler etter den første uka i februar.

Innleggets bidrag er å løfte fram at det, utenfor mediernes kappløp om å få fram sensasjonelle bilder og uttalelser fra bekymrede eksperter, eksisterer en omfattende «mørkekunnskap» om kroppen. Videre hevder vi at utryddelsesiveren bygger på en bestemt logikk; nemlig en medisinsk logikk som gir kroppspresset samme status som bakterier som smitter og spres, og som kan være en kilde til dødelige sykdommer. Som alternativ til utryddelseslogikken trekker vi frem forståelser der kroppen tenkende, sansende, fornemmende sider inn, – sider som savnes i press-vinklingen på kroppen.

Embodiment & Leadership

The language of the body in professional practice

Helle Winther

Associate Professor

University of Copenhagen

In recent years, there has been a heightened awareness on the connection between embodiment and leadership. We cannot stop moving. The flow of words can be stopped, but the body is always in movement – always communicating. The language of the body is the first and most essential language of the human being. In all human relationships the language of the body is both a universal and socially and personally toned mother tongue, which follows us throughout our lives. Thus, the language of the body is of great importance for self-awareness, authenticity, energy, empathy, presence and communication reading in professional practice.

This workshop builds on the practice-interventions, the methods and the results from several research – and teaching projects about *Embodiment & Leadership* and *The Language of the Body in Leadership and Professional Practice*. These examined how movement and the senses may be used when training embodied leadership competences. The projects have a wholeness oriented movement psychological and phenomenological approach and have been carried out in various educational settings in Copenhagen e.g. in leadership courses, teacher education, P.E. university education, nurse education and various postgraduate contexts with different types of professionals. This workshop will be an explorative and moving journey into the multilayered research field, the workshop participant's experiences and theoretical core concepts from the research.

Dance and movement has the ability to open our senses and gives us the possibility to explore the continuum of followership and leadership. This workshop will be a moving journey into the core elements of embodied leadership and non-verbal communication. We will explore how simple and joyful elements from dance can intensify and train body awareness, presence, trust and contactability. We will lead and be lead. We will explore how embodied communication can reach and empower the intangible. We will let music and easy communicative movements teach us how to hold, share, and create a space together.

Vi kan lære noe om læring ved å lære om hjernen

Jens Birch

Høgskolen i Oslo og Akershus

Det sies at når man først har lært å sykle, så glemmer man det aldri. Etter å fulgt min datter på vei mot bedre sykkelferdighet er jeg ikke sikker på om det stemmer, men slike utsagn retter i hvert fall søkelyset mot noe interessant:

å lære noe har med hukommelse å gjøre

for å kunne noe må man huske det

noen ting ser ut til huskes bedre enn andre

Presentasjonen skal handle om slikt. Jeg skal prøve å beskrive og forklare hva som skjer og foregår i hjernen når vi øver, lærer og husker. Først vil jeg meget kort fremstille noen sentrale trekk ved evolusjonsteori. Dette er vesentlig for svært mye av det som ansees som god vitenskap når det kommer til forståelsen av hjernen for både arter og individer. En enkel oversikt over hukommelse er greit å ha med seg før jeg gjør rede for Eric Kandels funn og teorier om hukommelse, læring og synaptisk vekst i hjernen. Tilslutt skal vi se på Gerald Edelmans teori om hvordan vi danner nevralt nettverk i hjernen. Det er her jeg vil prøve å knytte trådene om synaptisk vekst, hukommelse og ferdighetslæring sammen.

Presentasjonen vil i all hovedsak handle om hva som skjer i hjernen når vi lærer noe, i mindre grad hva det betyr for å lære bort (for eksempel å være lærer). Jeg skal prøve å gjøre disse tingene på en så enkel måte som mulig.

Hvis det faktisk er noe i at vi ikke glemmer hvordan man sykler eller går på skøyter må man spørre seg hvorfor det er slik. Det er rimelig å hevde at å sykle er en type fysisk motorisk ferdighet. Er det noe med innlæring av denne type ferdigheter som gjør at vi ikke glemmer dem like lett som for eksempel når Napoleon gikk over alpen med sin hær? Kanskje har det også noe med selve hjernen å gjøre? Presentasjonen håper å belyse slike grunnleggende spørsmål om læring: hvorfor læres noen ting slik at vi ikke glemmer dem? Kan nevrovitenskap og hjerneforskning hjelpe oss til å forstå hva som skjer i hjernen når vi lærer, slik at vi kan lære bedre?

Fredag 10.juni 2016

Kl. 10.00 – 13.00

AUD A: Forskning i lærerutdanning

Lære å undervise modellbasert praksis: Lærerutdannerens og lærerstudentenes erfaringer

Hordvik, M.¹, Ronglan, L.T.¹, & MacPhail, A.²

¹Norwegian School of Sport Science

²University of Limerick

Modellbasert praksis stammer fra arbeidet til Jewett, Bain, and Ennis (1995) og Metzler (2011) som argumenterte for en tilnærming til kroppsøving hvor man anvender ulike pedagogiske modeller. Slike modeller omfatter både læring (læringssyn), læreplanen (fagstoffet) og instruksjon (undervisningsstrategier) (Kirk, 2013). Sport Education er én pedagogisk modell utviklet med sikte på å gi elever autentiske og legitime muligheter til å oppleve idrett gjennom kroppsøving (Siedentop, 1994). Det er foreslått at vi trenger å utvikle en 'syntese av bevis' i praktikerforskning (McEvoy, MacPhail, & Heikinaro-Johansson, 2015). Et selvstudiedesign som fokuserer på en lærerutdannings utfordringer og erfaringer av å undervise modellbasert praksis til lærerstudenter (Fletcher & Casey, 2014) vil kunne bidra til kunnskapsutviklingen på feltet.

Formålet med studien var å undersøke lærerutdannerens og lærerstudentenes erfaringer av et kurs i modellbasert praksis. Selvstudie, konseptualisert som en metode for å studere profesjonell praksis (Pinnegar, 1998), danner basis for studiens metodologi. Lærerutdanneren underviste modellbasert praksis (10 praktiske økter à 90 minutter) til tolv lærerstudenter i et selvvalgt lærerutdanningskurs i håndball. Lærerutdanneren og lærerstudentene opplevde flere utfordringer relatert til forholdet mellom å 'undervise om å undervise' og 'lære om å undervise' modellbasert praksis: (a) kulturelle og kontekstuelle barrierer, (b) teori-praksis forholdet og (c), lære å undervise modellbasert praksis. Resultantene viser at koblingen mellom teori og praksis bør stå sentralt i praktiske kurs i lærerutdanningen.

Referanser

- Fletcher, T., & Casey, A. (2014). The Challenges of Models-Based Practice in Physical Education Teacher Education: A Collaborative Self-Study. *Journal of Teaching in Physical Education*, 33(3), 403-421.
- Jewett, A. E., Bain, L. L., & Ennis, C. D. (1995). *The Curriculum Process in Physical Education*: Brown & Benchmark.
- Kirk, D. (2013). What is the future for physical education in the twenty-first century? In S. A. Capel & M. Whitehead (Eds.), *Debates in physical education* (pp. 220-231). London: Routledge.
- McEvoy, E., MacPhail, A., & Heikinaro-Johansson, P. (2015). Physical education teacher educators: A 25-year scoping review of literature. *Teaching and teacher education*, 51, 162-181.
- Metzler, M. W. (2011). *Instructional models for physical education* (3 ed.). Scottsdale, AZ: Holcomb Hathaway.
- Pinnegar, S. E. (1998). Introduction to Part II: Methodological perspectives. In M. L. Hamilton, S. Pinnegar, T. Russell, J. J. Loughran, & V. K. LaBoskey (Eds.), *Reconceptualizing Teaching Practice : Self-study in Teacher Education* (pp. 31-33). London: Falmer Press.
- Shulman, L. S. (2005). Signature pedagogies in the professions. *Daedalus*, 134(3), 52-59.
- Siedentop, D. (1994). *Sport education: Quality PE through positive sport experiences*. Champaign: Human Kinetics.

Ny som kroppsøvlingslærer – hvordan opplever og erfarer nyutdannede sitt første år i læreryrket?

Ingrid Birkelund og Per Midthaugen, Seksjon for kroppsøving og pedagogikk, Norges idrettshøgskole

Presentasjonen omhandler nyutdannede kroppsøvlingslæreres opplevelser og erfaringer fra sitt første år som yrkesutøvere. Dette materialet bygger på en mastergradsavhandling (Birkelund, 2015) hvor hensikten var å undersøke hva som er mest utfordrende i møte med yrkeslivet. Her ble oppmerksomheten rettet mot overgangen fra utdanning til yrkesliv, samt kroppsøvlingslærernes helhetlige opplevelse av sitt første yrkesår. For å belyse dette presenteres et utvalg didaktisk og pedagogisk teori som omhandler; lærerens kompetanse og rolle i skolen, de nyutdannedes sosialisering inn i en skolekultur, og lærerens relasjon og samarbeidsforhold med elevene og elevenes foreldre sett i sammenheng med lærerens undervisningssituasjon. Studiens empiri fremkommer fra åtte semistrukturerte intervjuer, hvor utvalget bestod av nyutdannede kroppsøvlingslærere som arbeidet sitt første yrkesår skoleåret 2013-2014, ved ungdomsskoler og videregående skoler.

Resultat og drøfting viser at de nyutdannede kroppsøvlingslærere opplevde selve kroppsøvlingsundervisningen som minst utfordrende i møtet med læreryrket. I tillegg opplevde de å ha et godt og naturlig relasjonsforhold til sine elever. Videre antyder studien at de nyutdannede kroppsøvlingslærerne ikke opplevde et praksissjokk i møtet med læreryrket, samtidig som ulike utfordringer er fremtredende. De nyutdannedes relasjon til elevenes foreldre oppleves som problematisk med tanke på deres ulike forståelse av kroppsøvlingsfaget. De opplevde det også som utfordrende å ta del i skolekulturen, fordi de ikke fullt ut ble akseptert som likeverdige med de erfarne kollegaene, hvilket gjorde det utfordrende å påvirke og samarbeide med de erfarne lærerne på skolen. Alle de nyutdannede kroppsøvlingslærerne erfarte møtet med yrkeslivet ulikt med tanke på det som over er nevnt, men en hovedtendens er at alle følte på et stort ansvar som yrkesutøvere, og fremhever at det er en stor overgang fra utdanning til yrkesliv som nyutdannet kroppsøvlingslærer.

Birkelund, I. (2015). *Ny som kroppsøvlingslærer: en kvalitativ studie om hvordan nyutdannede kroppsøvlingslærere opplever og erfarer sitt første år i læreryrket*. Mastergradsavhandling. Oslo: Norges idrettshøgskole

Hvordan kan veiledning støtte studentene i utvikling av et utforskende læringsfellesskap?

Gro Næsheim-Bjørkvik, Universitetet i Stavanger

Både internasjonalt og nasjonalt blir det uttrykt behov for en mer forskningsbasert lærerutdanning, uten at det kommer tydelig fram hva 'forskningsbasert' betyr i lærerutdanningssammenheng. I denne presentasjonen blir 'forskningsbasert' knyttet til en spørrende innstilling, oppmerksomhet om elevene og samarbeid om planlegging, utøvelse og evaluering. Utgangspunktet er veiledningssamtaler i lærerstudenters praksisperioder i kroppsøvfingsfaget i en normalsituasjon (N) og i en Lesson Study intervensjon (INT). På hvilken måte vi kan si at veiledning fremmer studentenes læring? Hva lærer vi, som faglærere i lærerutdanningen?

Denne studien er en del av et større tverrfaglig prosjekt, kalt TasS (Teachers as Students) 2012-2014 ved Universitetet i Stavanger. Hovedformålet med prosjektet er å utvikle metoder for å støtte lærerstudenters undervisning på måter som fremmer læring og tilpasset undervisning for elevene i skolen. Denne presentasjonen er basert på 18 videoopptak av veiledninger i både normalsituasjonen og intervensjonen. Vi har utviklet et skjema for å systematisere innholdet i veiledningssamtalene gjennom «tynne beskrivelser».

En sammenligning mellom veiledningssamtalene viser at samtalene i intervensjonen med Lesson Study (INT) bærer preg av å være mer forskningsbaserte enn i normalsituasjonen (N) både med hensyn til fokusområder, samtaledeltakelse og aktiviteter. Diskusjonen omhandler hva som ser ut til å ha betydning for forskjellene i denne studien og forutsetninger for å utvikle forskningsbasert lærerutdanning. Koherens og felles visjoner blant lærerutdannere i praksis og på campus kan se ut til å ha stor betydning.

Bruk av digital eksamen i friluftslivsfaget

Trond Augestad og Elisabeth Enoksen
Norges Idrettshøgskole

I denne presentasjonen vil vi se på mulighetene som ligger i data verktøyet Inspera i forbindelse med digitale eksamener i friluftslivsfaget. Inspera er den digitale plattformen som Norges idrettshøgskole har valgt for gjennomføring av alle digitale eksamener i 2016 og årene fremover. NIH har en uttalt målsetting om å digitalisere alle eksamener i 2016. Denne målsettingen vil ha konsekvenser for de vitenskapelige ansette vedrørende utformingen av eksamens oppgaver. I digitaliseringen ligger det mange muligheter for å lage og utforme eksamensoppgaver, ved å trekke inn PC i eksamenslokalet så er det ikke bare ment at PC 'en skal brukes som en elektronisk skrivemaskin (selv om det er positivt for de som har en svak håndskrift). Inspera har mange muligheter og vi utforsker nå flere digitale stier i dette verktøyet for utforming av oppgaver innen friluftslivsfaget. Plattformen Inspera er en av de ledene plattformer innenfor UH- sektoren. Inspera selv sier: "*En skybasert prøve og eksamensløsning for skoler og universiteter. Lag og gjennomfør inspirerende prøver, og analyser resultatene for å hjelpe kandidaten til å lære mer*".

Digitale eksamener er et FoU prosjekt som ligger under – utvikling av digital didaktikk i friluftslivsfaget (FUDD). FUDD prosjektet ser på utviklingen av flere digitale muligheter innen friluftslivsfaget, herunder bruk av omvendt klasserom, bruk av bilder, film og lyd i forbindelse med undervisning i friluftslivsfag.

Vurdering av og for læring i Friluftslivsfag i høyere utdanning - en undersøkende studie av mangfoldet av ulike vurderingsformer.

Elisabeth Enoksen & Axel Rosenberg, Norges idrettshøgskole.

Presentasjonen vil ta utgangspunkt i en kartleggingsundersøkelse av vurderingsformer av og for læring som ble identifisert ved friluftslivsfaglige emner på Norges idrettshøgskole.

Denne kartleggingen danner grunnlaget for å diskutere omfang og antall vurderingsformer, vurderingskriterier og dagens praksis.

Formålet med undersøkelsen er å øke kunnskapen knyttet til ulike vurderingsformer, samt å peke på noen av implikasjonene vurderingsformene kan ha for læring i Friluftslivsfag.

ERFARING MED INTERNASJONALISERING OG KULTURELT MANGFOLD I NIHs FRILUFTSLIVSSTUDIER

Kirsti Pedersen Gurholt & Elisabeth Enoksen, Norges idrettshøgskole

Inspirert av Bologna-avtalen og EUs utdanningspolitiske ERASMUS-program har Seksjon for kroppsøving og pedagogikk ved NIH siden midten av 2000-tallet utviklet to internasjonale og engelskspråklige studier i friluftslivsfag; Bachelor-studier (30 ects) og en to-årig Joint Master of Arts degree kalt Transcultural European Outdoor Studies (ERASMUS MUNDUS). Studiene innebærer økt student- og lærermobilitet, studie- og forsknings samarbeid, og at norske og utenlandske studenter undervises sammen på engelsk (på NIH). Studiene bidrar til å gjøre friluftslivsfaglige utdanninger internasjonalt orienterte, relevante og attraktive, men også til internasjonalisering av faginnhold og forskningssamarbeid. Over tid har programmene vist stabil rekruttering og bidratt til å gjøre NIH til en kulturelt mangfoldig campus. Med grunnlag i evalueringer, programrapporter og løpende evalueringer og samtaler med studenter over tid, vil vi i dette innlegget reflektere over pedagogiske og faglige erfaringer, utfordringer og muligheter som det daglige arbeidet rommer. Siktemålet er å utvikle teoretiske perspektiv, problemstillinger og design for videre forskning.

Referanser:

Becker, P., Lindner, M., Loynes, C., Pedersen Gurholt, K., & Vollmar, M. (submitted for review, April 28 2016). The journey as a transcultural experience for international students.

Gurholt, K. P. (2016). *Skitur i krevende internasjonalt terreng*. <http://forskning.no/blogg/nih-bloggen/skitur-i-krevende-internasjonalt-terreng>.

Karlsen, G. (2015). EU som premissaktør for norske utdanningsreformer. *Norsk Pedagogisk Tidsskrift*, 99(6), 472–484.

Keeling, R. (2006). The Bologna Process and the Lisbon Research Agenda: the European Commission's expanding role in higher education discourse. *European Journal of Education*, 41(2): 203-223.

Kunnskapsdepartementet (2008). *St. meld. Nr. 14 (2008-2009) Internasjonalisering av utdanning*. Oslo.

Perry, L.B. & Sothwell, L. (2011). Developing intercultural understanding and skills: models and approaches. *Intercultural Education*, Vol. 22(6), 453-466.

Welsch, W. (1999). Transculturality – the Puzzling Form of Cultures Today. In: Featherstone, M. & S. Lash (Eds.), *Spaces of Culture: City, Nation, World*. (pp. 194-213). London: Sage.

AUD B: Metode

Digital Narratives of Snowy Mountain Experiences: An Aesthetic Pedagogical Design to Stimulate Students' Academic Reflection

Kirsti Pedersen Gurholt
Norges Idrettshøgskole

The purpose of this paper is to explore the educational potential: (1) in using every day digital technologies to engage and enhance university students' academic and pedagogical reflection; and (2) to stimulate creative and novel perspectives and methodologies to be used in the students' subject-related master-thesis research. The subject under scrutiny is Outdoor Studies, with a particular attention on landscape exploration, experience, and meaning. During a one-week fieldtrip, two cohorts of about 20 international students (n=40) of many nationalities, were exposed to 'wild', sub-Arctic winter mountains by employing an ethnographic inspired approach. The students were asked to write a diary and collect information about their particular landscape explorations; their immediate impressions, feelings, thoughts, questions, reflections, and dialogues with peer students, teachers, and other visitors in the area. In addition, they were inspired to record soundtracks, generate visual images, photos, videos, drawing/sketches, whilst exploring the snowy landscape on skis and snowshoes. Moreover, preparing food and making overnight stays outside were integral. After having returned to the university, the students were invited to rework their material through an intensive two-day guided process of digital storytelling, employing everyday technologies such as cameras, audio recordings, mobile phones, and ipads, whilst crystallizing their main experience, reflection, or meaning of the mountain experience. This paper employs an action research approach and discourse perspective, in exploring and understanding the digital narrative-approach as a tool in researching human-landscape relations and meaning.

Keywords; everyday technology; digital narrative; outdoor studies; landscape; aesthetic pedagogical design; higher education student active learning

Å bruke tegning som innfallsvinkel til å forstå barns kroppslig læring

Laura Suominen, Vegard Fusche Moe, Gunn Engelsrud
Høgskulen i Sogn og Fjordane og Norges idrettshøgskole

Som en del av ASK-studie undersøker vi barns kroppslig læring. Teoretisk utgår vi fra at fenomenet er «mer» enn det barna kan uttrykke med ord og forskerne kan observere.

Derfor har vi valgt å bruke tegning i tillegg til intervju og observasjon. Vi spør hvordan tegning kan brukes for å undersøke barns opplevde virkelighet og stimulere videre intervjuer. Vi ba barna å tegne noe som de liker veldig godt i kroppsøving og noe de liker mindre godt, samt å skrive en kort begrunnelse for hva de liker/ikke liker så godt.

Barna uttrykte at de liker ulike aktiviteter av forskjellige grunner. Begrepene gøy og kjedelig ble gjentakende assosiert med aktivitet, å være flink, å få til, leke sammen med andre, versus bli sliten og ikke mestre. Disse svarene speiler normative og kulturelle uttrykk om aktivitet. Enkelte tegninger bryter imidlertid denne forståelsen; f.eks. skriver noen barn at de liker å uttrykke seg, skape sin egen verden eller hjelpe hverandre. Senere ble tegningene og begrunnelsene benyttet som stimuli for videre intervju spørsmål og barnas refleksjoner, noe som lat oss å utdype temaene videre.

Vi konkluderer at tegning kan utvide forskerens perspektiv på barnas opplevde virkelighet og hjelpe barn i å reflektere over et abstrakt fenomen som aktivitet.

Læring med tredimensjonale bilder og animasjoner vs. todimensjonale stillbilder i treningslære 2

Joakim Hesjevik
Norges idrettshøgskole

Denne masteroppgaven er en del av et større prosjekt som utgjør to masteroppgaver ved Norges idrettshøgskole. Der den andre studien inntar et lærerperspektiv på animasjonsundervisning, undersøker denne oppgaven elevenes utbytte og læringseffekt fra undervisning med animasjoner i treningslære 2 på VG3.

Med kunnskapsløftet i 2006 ble det i den norske skolen et større fokus på IKT og digitale verktøy enn tidligere, og ny teknologi har blitt et viktig læringsverktøy for å gjøre utdanningen mer effektiv og motiverende for studenter og elever (Yaman 2008). Programfaget treningslære omhandler dynamiske prosesser og skal blant annet gi eleven kunnskap om hvordan kroppen er bygd opp og hvordan den fungerer. Formålet med denne studien var å undersøke læringseffekten av å benytte tredimensjonale animasjoner i treningslærefaget, sammenlignet med todimensjonale stillbilder. I tillegg har denne studien undersøkt hvordan elever med ulike karakterer i faget har opplevd undervisningen med animasjoner.

10 lærere på idrettsfag på Østlandet har undervist egne klasser i fire skoletimer i treningslære 2 på VG3, i en intervensjon hvor halvparten av lærerne (eksperimentgruppe) har undervist med en PowerPoint bestående av tredimensjonale bilder og animasjoner, mens den andre halvparten (kontrollgruppe) har undervist med en PowerPoint bestående av todimensjonale stillbilder. I etterkant av den fjerde og siste undervisningstimen gjennomførte elevene en posttest, for å kartlegge elevenes læringsutbytte fra undervisningen. I tillegg er det gjennomført dybdeintervjuer med 10 elever fra eksperimentklassene i etterkant av intervensjonen. 5 av elevene har fra tidligere høy måloppnåelse i faget, mens de øvrige 5 elevene har fra tidligere svak måloppnåelse i faget. Intervjuet har omhandlet deres interesse og motivasjon for treningslærefaget, samt hvordan de opplevde animasjonene som ble benyttet i prosjektet.

Testresultatene er enda ikke analysert, men foreløpige analyser av dybdeintervjuene tyder på at animasjonene var både motiverende og interessant for elevene. Det ser også ut som at interessen for faget, samt motivasjon til å gjøre en innsats, gjenspeiler seg i karakteren eleven oppnår i faget, og at animasjonene hadde en positiv innvirkning på de svake elevene i form av motivasjon og interesse for undervisningen.

Hvordan erfarer lærere i treningslære 2 på videregående skoler at animasjoner virker inn på formidling av innhold og læringsmål i faget?

Dag Hildor Nyvik Aas
Norges idrettshøgskole

Denne masteroppgaven er en del av et større prosjekt som utgjør to masteroppgaver ved Norges idrettshøgskole. Der den andre studien inntar et elevperspektiv og undersøker elevenes utbytte og læringseffekt fra animasjonsundervisning, har denne oppgaven undersøkt læreres erfaringer med å benytte seg av animasjoner som læringsverktøy for å undervise deler av lærestoffet i treningslære 2 på VG3.

Formålet med denne studien var å kartlegge fordeler og ulemper ved undervisning med animasjoner, og undersøke hvilke forskjeller som kan identifiseres i undervisning med og uten animasjoner. Studien har også undersøkt hvordan lærere har undervist i treningslære tidligere, og hvilke læringsverktøy de foretrekker når de underviser i faget.

Utvalget i studien er lærere som underviser i treningslære 2 på videregående skoler på Østlandet. 10 lærere fra 7 skoler har gjennomført fire skoletimer undervisning med egne klasser, i tillegg til en skoletime i etterkant hvor elevene gjennomførte en test basert på lærestoffet. Lærerne ble trukket i to grupper; en eksperimentgruppe og en kontrollgruppe. Eksperimentgruppen underviste med tredimensjonale bilder og animasjoner, mens kontrollgruppen underviste med todimensjonale stillbilder.

For dette prosjektet utarbeidet vi to PowerPoint, hvor den ene inneholdt tredimensjonale bilder og animasjoner, mens den andre inneholdt todimensjonale stillbilder. Innhold og læringsmål var ellers identisk for begge gruppene. Tema for undervisningen var grunnleggende forståelse av biomekaniske prinsipper innenfor bevegelseslære, med særlig fokus på styrkeøvelser. Datainnsamlingen besto av kvalitative intervjuer med lærerne i etterkant av deres undervisning.

De foreløpige analysene av resultatene tyder på at tredimensjonale animasjoner kan ha en positiv effekt på oppmerksomheten og konsentrasjonen til elevene, og gjøre det lettere for lærerne å formidle enkelte læringsmål - såfremt elevene gis tid til å forstå animasjonen.

Handlingsplan for svømming (2016-2020) og forslag til ferdighetsprøve

Egil Galaaen Gjølme, Førstelektor NTNU

May Grydeland, Førsteamanuensis NIH

Jan Kjensli, Utviklingskonsulent Norges Svømmeforbund

Mats Melbye, Fagansvarlig Norges Livredningsselskap

Tilsyn med svømmeopplæringen høsten 2013 og Norges Svømmeforbunds undersøkelse av 10-åringers svømmeferdigheter peker i retning av at det er behov for å styrke svømmeopplæringen på skolen. I følge tall fra Norsk folkehjelp er det dessuten et stort antall drukninger i forhold til befolkningens mengde i Norge. Tall fra Norsk Folkehjelp viser 102 drepte i 2015. Til sammenligning døde det 117 i trafikken, noe som gjør drukning til et stort samfunnsproblem.

Regjeringen har derfor gjennom oppdragsbrev 31-15 besluttet følgende:

- det skal utarbeides en handlingsplan for svømming
- det skal utarbeides forslag til ferdighetsprøve i svømming som skal sendes på høring

I læreplanen for kroppsøving faget er det nøye beskrevet hva en elev skal kunne for å være svømmedyktig. Handlingsplanen skal bygge på de reviderte kompetansemålene for svømming i læreplan forkroppsøving som gjelder fra skoleåret 2015/16. Samarbeid mellom skolen og frivillige organisasjoner skal være en del av planen som skal ha et langsiktig perspektiv, inneholde milepæler og bidra til at kommunene jobber systematisk med svømmeopplæring for barn og unge. I tillegg har regjeringen bedt Utdanningsdirektoratet lage et utkast til innhold og gjennomføring av en ferdighetsprøve i svømming. Testen skal ta utgangspunkt i de nye kompetansemålene.

Høsten 2015 ble det oppnevnt ei arbeidsgruppe bestående av Norges Idrettshøgskole, Norges Svømmeforbund, Norges Livredningsselskap og NTNU, som skal lage handlingsplan og forslag til svømmetest. Forslaget vil bli sendt på høring våren 2016.

Kunnskapsgrunnlaget om svømmeopplæring i skolen er svakt, og mye synes å være erfaringsbasert. Tidligere forskning vil bli gjennomgått, analysert og vil ligge til grunn for arbeidet. Spørsmål rundt implementering, kompetanse, rammefaktorer vil bli drøftet og diskutert. For å finne ut mer hvordan svømmeopplæringen praktiseres har arbeidsgruppa laget en nasjonal spørring til skoleledere. Spørringen administreres av Utdanningsdirektoratet og gjennomføres vår 2016. Deretter gjentas denne i 2018 og i 2020. Målet er å se om skolene endrer sine rutiner og setter svømming på dagsorden. Arbeidsgruppa ønsker å legge fram sine foreløpige resultater, og redegjøre for implementering og tiltak innen svømmeopplæring i perioden 2016-2020.

AUD C: Læringsmiljø

Dewey, Elevmedvirkning og Lærerrollen.

Eirik Aarskog
Norges Idrettshøgskole

Hva er elevmedvirkning i kroppsøvfingsfaget? Hvordan legger kroppsøvfingslærer til rette for at elever aktivt er med på å forme sin egen undervisning og læring? Gjør vi som kroppsøvfingslærere i det hele tatt dette? En del slike spørsmål var mitt utgangspunkt da jeg startet med mitt doktorgradsarbeid. For hva vet vi egentlig om det som skjer i norske kroppsøvfingstimer i lys av dagens læreplanpresisering om at elever skal medvirke i planlegging, gjennomføring og vurdering av eget læringsarbeid?

I innlegget Dewey, elevmedvirkning og lærerrollen vil imidlertid disse spørsmålene bli satt litt i baksete. Innlegget vil i hovedsak forsøke å belyse hvordan John Deweys teorier rundt "hensiktsutvikling", evne til å ta reflekterte valg, og trening av intelligent tenkning, kan danne en mulig inngang til arbeid med elevmedvirkning i kroppsøvfingsfaget. Videre er det tenkt at ved å belyse den sentrale rollen læreren virker å ha innenfor Deweys teorier rundt nettopp hensiktsutvikling, reflekterte valg og trening av intelligent tanke, kan dette igangsette lytternes egne refleksjoner. Ved å knytte Deweys beskrivelser av lærerens rolle til konkrete eksempler fra ulike kroppsøvfingskontekster er innleggets hensikt slik sett å forsøke å gi innsikt, og samtidig stimulere til refleksjon rundt både de innledende spørsmålene i dette abstraktet, men også hvordan vi tenker rundt elevmedvirkning, og hvordan vi tilrettelegger for elevmedvirkning i egen praksis.

Kroppsøvfingsfaget og nyankomne elever

Ove Østerlie, Geir Ove Kristensen og Ingrid Elnan
Fakultet for lærer- og tolkeutdanning, NTNU

Det er vanskelig å anslå eksakt hvor mange nyankomne elever som er i norsk skole til enhver tid. Delvis er dette problematisk ut fra hvordan begrepet nyankommet skal defineres og delvis ut fra hvordan slike data blir samlet inn og presentert via SSB. Dette vil også være et tall som er i endring. Ut fra data i SSB kan vi anta at antallet nyankomne elever er mellom 10.000 og 15.000. Det vi vet er at en del elever har tilbud om undervisning i innføringsklasser, men at også en del elever starter direkte med undervisning i ordinære klasser.

Møtet mellom nyankomne elever og kroppsøvfingsfaget er i begrenset grad beskrevet i forskning. Problemstillinger som blir belyst er i stor grad knyttet til etnisitet, religiøs tilhørighet, kjønn og svømmeundervisning (Walseth, 2015; Connel, 2008; Larson et al. 2009). Vårt studie har som mål å bidra til økt kunnskap om hvordan kroppsøvfingsfaget fungerer for nyankomne elever. Med bakgrunn i grounded theory er det gjennomført en intervjuundersøkelse med 6 kroppsøvfingslærere og 8 elever som nylig er ankommet eller som kan reflektere tilbake til tiden som nyankommet. Det er også brukt data fra studentobservasjoner for å belyse problemstillingen.

Med bakgrunn i våre funn vil vi beskrive hvordan kroppsøvfingsfaget fungerer for nyankomne elever, og peke på faktorer som kan bidra til best mulig inkludering av nyankomne elever i kroppsøvfingsundervisningen.

Klassemiljøets påvirkning på elevers bruk av læringsstrategier i kroppsøvingsundervisningen på ungdomstrinnet.

Svein Olav Ulstad og Knut Skjesol.
Nord Universitet

Elever skal i kroppsøvfaget utvikle fysisk og motoriske ferdigheter, samtidig som faget skal fremme livslang bevegelsesglede. For å få elevene til å lære mere og bedre er det viktig at de tar i bruk og lærer seg ulike læringsstrategier. For at elevene skal kunne gjøre dette er det viktig at lærerne legger til rette for og fremmer et miljø som er med på å underbygge elevenes grunnleggende behov. I denne undersøkelsen vil vi se på i hvor stor grad elever på ungdomstrinnet bruker læringsstrategier i kroppsøvingstimen over en treårsperiode og hvordan bruken av disse læringsstrategiene påvirkes av deres oppfattelse av lærer.

Kvantitative spørreskjema er brukt for å samle data hos elever på 8-10 trinn. Datainnsamling er blitt foretatt fra 2013-2015. Samme elever er fulgt over flere år og vi har data på 260 elever i 2013, oppfølging på 160 i 2014, og ny oppfølging på 85 elever i 2015. Elevene er målt på oppfattet autonomistøtte fra lærer, dekking av grunnleggende behov, bruk av læringsstrategier som innsats regulering, hjelp søking og samarbeidslæring, samt karakterer og deltagelse.

Resultatene i denne undersøkelsen er under utarbeidelse, men en del gjennomsnittsverdier som vi har sett på og korrelasjoner mellom variabler i undersøkelsen tyder på at lærers støtte og elevenes behov for sosiale relasjoner er viktige for å kunne bruke læringsstrategier aktivt i kroppsøvingstimene.

Læringsstrategier er viktige å bruke for å kunne lære bedre og mere på skolen. For at elevene skal kunne gjøre dette er det viktig at lærerne legger til rette for og fremmer et miljø som er med på å underbygge elevenes grunnleggende behov.

Tidsbruk og læringsmål i kroppsøving

Vigdis Vedul-Kjelsås, Geir Olav Kristensen og Ingrid Elnan
Fakultet for lærer – og tolkeutdanning, NTNU

En ny rapport om kroppsøvingfaget i grunnskolen, viser at det er mange faktorer en bør være oppmerksom på med hensyn til opplevelsene i faget (Moen m fl., 2015). Blant annet viser denne rapporten at tidsbruk er en av utfordringene. Tidsbruken blir for eksempel koblet til tiden som går med i garderoben, og lærerne som har svart på undersøkelsen nevner at undervisningstiden de har til rådighet påvirker innholdet i timene. Utover tid i garderoben, finnes det lite kunnskap om hvilke andre faktorer som reduserer undervisningstiden og i hvor stor grad det arbeides med læringsmål i timene. Hovedmålet med vår studie er å få nærmere kunnskap om hvordan tiden brukes i kroppsøvingundervisningen i grunnskolen. Datamaterialet hentes fra studentenes praksisoppdrag i Kroppsøving 1 (høst 2015 og vår og høst 2016). Samlet vil funnene bli et resultat av ca. 100 praksisoppdrag. Gjennom observasjon er det ført tidslogg. I tillegg er det beskrevet hvilke aktiviteter som gjennomføres og hvor lenge, og dermed kan tiden det arbeides med læringsmålene registreres. Foreløpige resultater viser at elevene er aktive i 43,4% av tiden som er satt av til kroppsøving. Når det gjelder arbeid med læringsmålene, så jobber elevene aktivt med disse i 37,9% av den totale kroppsøvingstiden. Det ser ut til at garderobetiden og omorganiseringer, som introduksjon av nye aktiviteter og inndeling i grupper, stjeler mye av tiden. Det vil samles inn flere data i studentenes kommende praksisperioder, og vi vil da få resultater som i større grad kan gi et bilde på hvordan tidsbruken er i kroppsøvingstimene i grunnskolen. Videre kan resultatene gi en indikasjon med hensyn til hva som bør vektlegges i undervisningen (i kroppsøvingfaget) ved lærerutdanningene.

Fair play i kroppsøvfingsfaget etter ny læreplan i 2012

Åge Lauritzen og Reidun Nerhus Fretland
Høgskulen i Sogn og Fjordane

Fair play som omgrep fekk ein styrka posisjon i revidert læreplan i kroppsøving frå august 2012. Det er fortsatt lite kunnskap om korleis fair play blir tolka og arbeidd med i kroppsøving. Dette er også ei problemstilling som blir reist av Sæle (2013), der han stiller spørsmålet: Kva vil det eigentleg seie å gjere kvarandre gode?

For å lære meir om dette og potensielle utviklingsperspektiv for kroppsøving i lys av fair play, har personar tilknytt Institutt for idrett ved Høgskulen i Sogn og Fjordane satt i gong eit kvalitativt forskingsprosjekt der vi intervjuar både kroppsøvfingslærarstudentar og lærarar som underviser i kroppsøving på trinn 5.-7.

Denne presentasjonen vil belyse lærarperspektivet på fair play. Metode for datainnsamling er fokusgruppeintervju. Det har vore eit rekrutteringskrav at det skal vere kroppsøvfingslærarar frå minimum to skular i ei fokusgruppe. Dialogen under intervjuar tar utgangspunkt i informantane sin praksiskvardag og deira egne erfaringar med fair play som sentral del av faget. Fokus er fair play som omgrep og konseptualiseringa av dette i kroppsøvfingsfagleg kvardagspraksis. Sentralt for dialogen er også refleksjonar kring læringsmiljø og mellommenneskelige verdiar ved fair play som bru til fagets allmenndannande bidrag. Fortolking og analyse er forankra i ein hermeneutisk forskningstradisjon.

Referanse:

Sæle, O. R. Olsen. (2013). *Fair play i kroppsøvfingsfaget i lys av aristotelisk dydsetikk*. *Etikk i praksis*, 7 (1), s. 88-104

Fair play i kroppsøving – noko anna enn i idrett?

Joar Fossøy og Petter Erik Leirhaug
Høgskulen i Sogn og Fjordane

Då læreplanen i kroppsøving vart revidert i 2012 fekk Fair play ein forsterka posisjon i formålet, samt tydelegare formuleringar i kompetansemåla. I lys av Ludvigsensutvalets (NOU 2015:8) vektlegging av behov for å styrke sosiale og emosjonelle kompetansar vil Fair play gjennom kroppsøving kunne vere eit viktig bidrag til framtidens skule. Det kan òg hevdast at idretten sjølv har hatt eit auka fokus på Fair play dei siste åra, der mellom anna Norges fotballforbund (NFF) og Norsk Tipping samarbeider. Sistnemnte er generalsponsor for området Fair Play.

Det er lite kunnskap om korleis Fair Play blir tolka i kroppsøvingsteksten. Sunne verdiar, respekt for kvarandre, felles reglar og samhandling er omgrep Utdanningsdirektoratet nyttar for å beskrive Fair play. Men kva betyr dette i praksis i kroppsøving og undervisning? Korleis kan ein arbeide i kroppsøving for å fremje Fair play blant elevane? Skal ein forstå Fair play annleis i kroppsøving enn i idrett?

For å utforske desse spørsmåla har vi starta eit prosjekt basert på fokusgruppeintervju med lærarar i kroppsøving og med kroppsøvingslærarstudentar. Målet i denne studien er å belyse korleis studentane forstår Fair play-omgrepet og tek utgangspunkt i fire fokusgruppeintervju med kroppsøvingslærarstudentar. Vi ynskjer mellom anna å sjå på studentane sine refleksjonar om koplinga Fair play og læringsmiljø, og om det er nokre aktivitetar i kroppsøving der dei meiner Fair play er meir aktuelt enn andre. Vi spør òg om studentane uttrykker same oppfatning av Fair play i kroppsøving og idrett, både kva gjeld tekniske og sosiale aspekter. Vi vil bruke resultatane til å diskutere implikasjonar for utdanning av framtidige kroppsøvingslærarar.

ROM 106: Dans

Utfordringer knyttet til dans i faglærerutdannelsen i kroppsøving og idrettsfag

Hilde Rustad

Norges Idrettshøgskole

Denne presentasjonen handler om dans i kroppsøvlingslærerutdannelsen, og peker på utfordringer som ligger i forhold knyttet til lærerutdannere, studentenes for forståelse basert på erfaringer fra det å være elev i skolen, og planverket. Erfaring viser at det er problematisk for lærerutdannere at mange studenter ved ankomst til faglærerstudiet for kroppsøving og idrettsfag (FKI) ikke identifiserer dans som en sentral aktivitet i kroppsøvlingsfaget. Dette viser til et, i mange tilfeller, eksisterende misforhold mellom dansens plass i læreplanen og dansens faktiske tilstedeværelse og størrelse i kroppsøving som skolefag.

Presentasjonen vil ta utgangspunkt i en undersøkelse jeg har gjort i et kull med studenter i faglærerutdanningen for kroppsøving og idrettsfag ved Norges idrettshøgskole. Jeg vil gi eksempler på hvordan studenter uttaler seg om egne erfaringer, og vise til utfordringer med hensyn til krav og motsetninger i planverket, og til motsetninger mellom læreplan og praksis. Jeg vil videre vise hvordan utfordringene for lærerutdannere i FKI når det gjelder dans, ligger i læreplanens innhold, det at læreplaner stadig skiftes ut, motsetninger mellom Forskrift om rammeplan for 3-årige faglærerutdanninger i praktiske og estetiske fag (2013) og LK06, og et manglende samsvar mellom studentenes for forståelse av og forventning til FKI når det gjelder dans som aktivitet, og det faktiske innholdet av studiet.

Dilemmaer med dans i kroppsøving i fremtidens skole

Halldis Folkedal, Corinne Lyche Campos og Anette Sture Iversen
Dans i Skolen

Dans i Skolen inviterer til dialog med kroppsøvmiljøet for å diskutere dilemmaer med dans i kroppsøvmiljøet og muligheter for faget i fremtidens skole. Dans har lenge hatt en plass i kroppsøvmiljøet, men denne plassen har til tider vært både uklar og utfordrende, for lærere så vel som elever. Vi vet at mange lærere fortsatt vegrer seg mot å undervise dans: grunnet manglende kompetanse og et noe begrenset syn på hva dans er? Hva er dansens rolle i kroppsøvmiljøet og hva vil vi at den skal være? Hva kan dans tilby som er annerledes enn idrett og annen type fysisk aktivitet? Hvordan kan vi sørge for at lærerne har kompetanse til å undervise denne dansen? Hvordan ser vi fagene kroppsøving og dans i fremtidens skole og i lys av rapporten ved samme navn som argumenterer for samhandling, utforskning og skaping, problemløsning og flerfaglige tema som livsmestring og det flerkulturelle samfunn? Og hvilken rolle kan kroppsøving og dans ha i det stadig større feltet som omfatter kropp og helse? Som et ledd i arbeidet med fagfornyelse er det betimelig at fagmiljøene for dans og kroppsøving møtes for dialog.

Praktisk-teoretisk workshop:

Praktiske metoder og teoretiske begrunnelser for bruk av dans i kroppsøvningsfaget.

Corinne Lyche Campos og Anette Sture Iversen

Dans i Skolen

Dans som kulturell møteplass er en 1-dags workshop som ble initiert av Dans i Skolen i 2013 og finansiert med midler fra Kulturløftet II. Prosjektet ble videreutviklet i 2014 og er skoleåret 2015/16 et tilbud i DKS Oslo. Workshopen er et møte mellom danseformer, og mellom dansekultur og skolekultur, med særlig vekt på kulturutveksling, skapende arbeid og samspill mellom elevene. I denne praktisk-teoretiske workshopen vil innholdet og bakgrunnen for Dans som kulturell møteplass utgjøre et tematisk utgangspunkt. Lærerne vil lære praktiske øvelser og metoder for å arbeide skapende med elevene, og få teoretisk innblikk i hvordan aktivitetene kan knyttes til læreplanmål i faget Kroppsøving. I tillegg vil lærerne få innblikk i hvordan aktivitetene kan ses i tråd med fagfornyelse og overgripende kompetanser i rapporten Fremtidens skole, hvor samhandling, utforskning og skaping, problemløsning og flerfaglige tema som livsmestring og det flerkulturelle samfunn utgjør sentrale faktorer.

Dans i kroppsøvfingsfaget – meir enn gode intensjonar?

Trond Egil Arnesen, Petter Erik Leirhaug og Helga Aadland
Høgskulen Stord/Haugesund og Høgskulen i Sogn og Fjordane

Resultata av evalueringa av L97 av Jacobsen m.fl. (2006) peikte i retning av at dans var i ferd med å forsterka sin posisjon i kroppsøvfingsfaget. Etter dette har kroppsøving fått ny læreplan med LK06 og ei revidert utgåve i 2012. Det kan og hevdast at dans har styrka sin posisjon i mediebialetet etter årtusenskiftet gjennom program som «Skal vi danse», «Adils hemmelige dansere» og «Norske talent». Men om posisjonen til dans i kroppsøving har halde fram med å styrke seg veit vi lite om.

Med utgangspunkt i Goodlads læreplannivåer (Goodlad m.fl.1979) vil vi drøfte forholdet mellom dans i den formelle og operasjonaliserte læreplan på dei ulike hovudstega i skulen. Den formelle læreplan er her LK06 slik den var i 2006. Vår problemstilling er i kva grad omfanget av danseundervisning gjer det mogleg for elevar på ulike trinn å arbeide med kompetansemåla for dans.

Vi bruker data fra tre ulike undersøkelser: *Skolefagundersøkelsen 2009* (Vavik m.fl. 2010) og *Skolefagundersøkelsen 2011* (Espeland m.fl. 2013) gir data frå landsdekkande spørjeundersøkingar blant kroppsøvfingslærarar på grunnskuletrinna. Medan det for vidaregåande skule nyttast elevdata samla inn ved seks skular som del av eit doktorgradsprosjekt ved Norges idrettshøgskole (Leirhaug 2016).

Resultata syner at dans har ein tydeleg posisjon i den formelle læreplan, men at omfanget av dans i den operasjonaliserte læreplan varierer mellom trinna. For trinn 1-4 ser det ut til at det kan være mogleg for elevane å jobba med kompetansemåla, medan spriket mellom formell og operasjonalisert læreplan på trinn 5-7 gjer dette mindre realistisk. For trinn 8-10 er omfanget av danseundervisning slik at det for dei fleste elevar ikkje er realistisk å bygga kompetanse i dans, og over halvparten av elevene i vidaregåande opplæring seier dei ikkje lærer eller er med på å skapa dans.

